

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA

KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni

W zakresie kwalifikacji:

ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni

Wyodrębnionej w zawodzie:

technik hodowca koni 314203

Branża: Rolno - hodowlana (ROL)

Autor:

mgr inż. Anna Łukaszek

Recenzent:

dr hab. inż. Ewa Jastrzębska, prof. UWM (recenzja merytoryczna)

mgr inż. Agata Bączkowska (recenzja dydaktyczna)

Ekspert:

mgr inż. Marek Słowik

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ): Stajnia Profit w Orzeszu, Przychodnia Weterynaryjna Omniwet w Orzeszu, Fundacja Sonaba w Katowicach.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
Oś priorytetowa II
Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie
Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19
Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych
ROL.07.4. Szkolenie i transport koni

Spis treści

1.	Wprowadzenie	6
1.1.	Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych	6
1.2.	Struktura programu	6
1.3.	Charakterystyka programu	6
1.4.	Założenia programowe	7
1.5.	Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych	7
1.6.	Charakterystyka kwalifikacji:	8
2.	Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych	9
2.1.	Pogrupowanie efektów kształcenia - tabela 1, 2	9
2.2.	Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe	24
2.3.	Plan kursu umiejętności zawodowych	32
3.	Cele kształcenia KUZ	33
4.	Programy poszczególnych zajęć	34
4.1.	Program nauczania dla przedmiotu: Użytkowanie i transport koni (T) 90 godz.	34
4.1.1.	Cele ogólne przedmiotu	34
4.1.2.	Cele szczegółowe przedmiotu	34
4.1.3.	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	35
4.1.4.	Procedury osiągnięcia celów kształcenia	38
4.1.5.	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczestnika	40

4.2.	Program nauczania dla przedmiotu: Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne (P) 120 godz.	43
4.2.1.	Cele ogólne przedmiotu	43
4.2.2.	Cele szczegółowe przedmiotu	44
4.2.3.	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	44
4.2.4.	Procedury osiągania celów kształcenia	49
4.2.5.	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczestnika	51
5.	Ewaluacja programu KUZ	53
6.	Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	57
6.1.	Wykaz literatury	57
6.2.	Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	58
7.	Sposób i forma zaliczenia kursu	58
8.	Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć	59

1. Wprowadzenie

1.1. Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych

Kurs umiejętności zawodowych może być prowadzony przez:

- publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych – w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową, o której mowa w art. 170 ust. 2, posiadające akredytację, o której mowa w art. 118. ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.).

Kurs umiejętności zawodowych w zakresie jednostki efektów kształcenia ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni może być realizowany w formie:

- stacjonarnej – 3 miesiące (210 godzin) – zajęcia odbywają się 3 lub 4 dni w tygodniu po min. 5 godzin dziennie,
- zaocznej – 3 miesiące (65% z 210 godzin = 137 godzin) – zajęcia odbywają się co 2 tygodnie przez 2 dni po 6 godzin dziennie, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez 2 dni po 6 godzin dziennie.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być realizowane po spełnieniu określonych wymagań w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może być w formie zdalnej. Zajęcia praktyczne nie mogą odbywać się w formie kształcenia na odległość.

Kurs umiejętności zawodowych w zakresie kwalifikacji ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni dla zawodu technik hodowca koni to pozaszkolna forma kształcenia umożliwiająca uczenie się przez całe życie. Taka forma kształcenia ułatwia uzupełnienie wiedzy i umiejętności, a co za tym idzie podniesienie kwalifikacji zawodowych.

1.2. Struktura programu

- przedmiotowy,
- spiralny.

1.3. Charakterystyka programu

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni dla zawodu technik hodowca koni 314203 realizowanego w trybie dziennym stacjonarnym. Wspólnie z kursami umiejętności zawodowych:

- ROL.07.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy
- ROL.07.2. Podstawy chowu i hodowli koni,
- ROL.07.3. Szkolenie oraz przygotowanie koni do zawodów, pokazów i sprzedaży,
- ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni,
- ROL.07.5. Prowadzenie rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym,

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych
ROL.07.4. Szkolenie i transport koni

– ROL.07.6. Język obcy zawodowy, oraz odbycie praktyk zawodowych w wymiarze 140 godzin, umożliwia uzyskanie zaświadczenia o ukończeniu kursu, a po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikację-certyfikatu potwierdzającego zdobycie kwalifikacji ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni. Po zdaniu egzaminów zawodowych w kwalifikacjach wchodzących w skład zawodu (ROL.06. Organizacja chowu i hodowli koni oraz ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni) uczestnik otrzyma dyplom zawodowy w zawodzie technik hodowca koni.

Zawód technik hodowca koni wchodzi w skład branży rolno - hodowlanej (ROL). Pozostałe zawody wyodrębnione w tej branży to: jeździec 516408, mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych 834103, pszczelarz 612302, rolnik 613003, technik agrobiznesu 331402, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki 311515, technik pszczelarz 314206, technik rolnik 314207 oraz technik weterynarii 324002.

Kwalifikacja ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni została przypisana na poziomie IV Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK).

Program nauczania jest o strukturze przedmiotowej i spiralnej w układzie treści, z układem materiału nauczania zaczynającym się od zagadnień najprostszych po trudniejsze. Taki układ umożliwia powrót do treści zrealizowanych na początku edukacji, aby je powtórzyć i poszerzyć w kolejnych latach nauki. Utrwala to zarówno wiedzę jak i nabywane umiejętności celem przygotowania do realizacji zadań zawodowych. Dodatkowo taki układ i cykl nauczania w znaczącym stopniu niweluje braki edukacyjne oraz pozwala na analizę materiału nauczania przez uczestników na różnych poziomach umiejętności.

Rozkład treści nauczania uwzględnia wzajemną korelację pomiędzy przedmiotami, a kolejność zdobywania wiedzy i umiejętności pozwala na nabycie wiedzy teoretycznej, by w krótkim czasie wykorzystać ją praktycznie. Zajęcia są realizowane na przedmiotach kształcenia teoretycznego oraz praktycznego. Liczba godzin przewidziana na realizację programu wynosi 210 godzin i jest zgodna z minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla tej jednostki efektów kształcenia wynikającej z podstawy programowej dla zawodu technik hodowca koni.

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni dla zawodu technik hodowca koni 314203 uwzględnia aktualny stan wiedzy o zawodzie z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy i pracodawców. Program nauczania został opracowany we współpracy z Fundacją Sonaba, Przychodnią Weterynaryjną Omniwet w Orzeszu oraz Stajnią Profit w Orzeszu. Branża rolno-hodowlana to dynamicznie rozwijający się sektor gospodarki, w związku z tym w kształceniu praktycznym zaleca się współpracę z firmami oraz instytucjami działającymi w obrębie zawodu. Praktyczna nauka zawodu powinna odbywać się u pracodawców, w placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach kształcenia praktycznego, warsztatach szkolnych, pracowniach szkolnych, w stadninach koni, stadach ogierów, zakładach treningowych, ośrodkach treningu koni sportowych i rekreacyjnych, ośrodkach jazdy konnej, torach wyścigowych. Szkoła organizuje praktyki zawodowe w przedsiębiorstwach zatrudniających pracowników z obszaru zawodowego właściwego dla nauczanego zawodu, w rzeczywistych warunkach pracy w kontakcie z nowoczesnymi technikami i technologiami. Program praktyk zawodowych powinien być opracowywany przez zespół nauczycieli kształcenia zawodowego w konsultacji z pracodawcami lub organizacjami pracodawców współpracującymi ze szkołą. Zakres treści zawartych w programie praktyk zawodowych powinien odpowiadać potrzebom lokalnego rynku pracy

1.4. Założenia programowe

Głównym celem kształcenia w zawodzie technik hodowca koni jest przygotowanie szeroko wykwalifikowanej kadry specjalistów przysposobionych do:

- profesjonalnego i rzetelnego wykonywania czynności zawodowych,
- aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy,
- samodzielnego podnoszenia swoich kwalifikacji,
- podejmowania własnej działalności gospodarczej zgodnej z zawodem,
- pracy w zespole.

1.5. Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych

ROL.07.4. Szkolenie i transport koni

Absolwent kursu umiejętności zawodowych realizujący kształcenie w zawodzie technik hodowca koni powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych w zakresie jednostki efektów kształcenia ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni:

- przygotowania koni do jazdy wierzchem i w zaprzęgu,
- jazdy konnej na ujeżdżalni i w terenie,
- powożenia końmi,
- konserwowania sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego,
- organizowania i wykonywania czynności związanych z transportem koni.

1.6. Charakterystyka kwalifikacji:

Program kursu umiejętności zawodowych ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni oparty jest o podstawę programową kształcenia branżowego w zawodzie technik hodowca koni, w której to wyodrębniono dla kwalifikacji ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni następujące jednostki efektów kształcenia:

- ROL.07.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy,
- ROL.07.2. Podstawy chowu i hodowli koni,
- ROL.07.3. Szkolenie oraz przygotowywanie koni do zawodów, pokazów i sprzedaży,
- ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni,
- ROL.07.5. Prowadzenie rekreacji i turystyki w gospodarstwie rolnym,
- ROL.07.6. Język obcy zawodowy

oraz efekty kształcenia, realizowane na wszystkich obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego, związane z nabywaniem kompetencji personalnych i społecznych i organizacji pracy małych zespołów, zgrupowane w jednostkach efektów kształcenia:

- ROL.07.7. Kompetencje zawodowe i społeczne,
- ROL.07.8. Organizacja pracy małych zespołów.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej.

Kwalifikacje zawodowe realizowane w ramach kursów umiejętności zawodowych (KUZ) w obrębie kwalifikacji ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni, mogą być osiągnięte kolejno z następujących jednostek efektów kształcenia:

- ROL.07.2. Podstawy chowu i hodowli koni,
- ROL.07.3. Szkolenie oraz przygotowywanie koni do zawodów, pokazów i sprzedaży,
- ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni,
- ROL.07.5. Prowadzenie rekreacji i turystyki w gospodarstwie rolnym.

Kurs umiejętności zawodowych przygotowuje do wykonywania zadań zawodowych połączonych ze szkoleniem i użytkowaniem koni. Absolwenci kursu umiejętności zawodowych mogą zajmować się szkoleniem koni, przygotowaniem koni do pracy, jazdą konną i powożeniem, konserwacją i naprawą sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego, transportem koni. Udział w kursie umiejętności zawodowych stwarza uczestnikom możliwość nabycia umiejętności oczekiwanych na rynku pracy. Osoba posiadająca zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych podejmująca kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym jest zwalniana, na swój wniosek złożony podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy, z zajęć dotyczących odpowiednio treści kształcenia lub efektów kształcenia zrealizowanych w dotychczasowym procesie kształcenia, o ile sposób organizacji kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym umożliwia takie zwolnienie.

Zalecane jest także doskonalenie i zdobywanie dodatkowych uprawnień na kursach, takich jak: kurs instruktora szkolenia podstawowego Polskiego Związku Jeździeckiego, kurs instruktora rekreacji ruchowej ze specjalnością jazda konna, kurs konwojenta zwierząt, kurs zoofizjoterapeuty, kurs zoopsychologa / behawiorysty.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni dedykowany jest dla osób:

- pełnoletnich,
- posiadających wykształcenie średnie,
- z brakiem przeciwwskazań lekarskich do udziału w kursie oraz wykonywania zawodu.

W klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego nie określono szczególnych uwarunkowań lub ograniczeń określonych związanych z kształceniem w kwalifikacji ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni wyodrębnionej w zawodzie technik hodowca koni.

2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia - tabela 1, 2

Tabela 1. Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych
ROL.07.4. Szkolenie i transport koni

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Użytkowanie i transport koni	Przedmiot 2 Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne
A	B	C	D	E
1) charakteryzuje zasady jazdy na ujeżdżalni i w terenie (ek)	10	1) wymienia zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni i w terenie	X	X
		2) rozpoznaje sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni	X	X
2) dobiera ubiór jeździecki (ek)	11	1) wymienia elementy stroju jeździeckiego	X	X
		2) uzasadnia stosowanie elementów ubioru jeźdźcy	X	X
3) charakteryzuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	20	1) nazywa sprzęt jeździecki i zaprzęgowy oraz jego elementy	X	X
		2) nazywa elementy pojazdu zaprzęgowego	X	X
		3) różnicuje budowę sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego	X	X
		4) opisuje style zaprzęgowe	X	X
		5) rozpoznaje rodzaje pojazdów zaprzęgowych	X	X
4) przygotowuje konia do jazdy wierzchem	10	1) wykonuje czynności wstępne przed użytkowaniem konia		X

i w zaprzęgu (ek)		2) dobiera sprzęt jeździecki używany do pracy wierzchowej i zaprzęgowej		X
		3) zakłada rząd jeździecki wraz z elementami pomocniczymi na konia		X
		4) zakłada uprzęż szorową lub chomętową na konia		X
		5) reguluje sprzęt używany w pracy wierzchowej i zaprzęgowej		X
5) stosuje terminologię z zakresu teorii jazdy konnej i powożenia (ew)	12	1) wymienia rodzaje dosiadu	X	
		2) charakteryzuje rodzaje dosiadu	X	
		3) wymienia pomoce jeździeckie stosowane podczas jazdy wierzchem	X	
		4) opisuje elementy skali szkoleniowej	X	
		5) rozpoznaje style zaprzęgowe	X	
		6) wymienia sposoby trzymania lejcy	X	
		7) charakteryzuje pomoce używane w pracy zaprzęgowej	X	
		8) opisuje pozycję powożącego na koźle	X	
6) jeździ konno na ujeżdżalni i w terenie (ek)	12	1) dosiada konia		X
		2) używa pomocy jeździeckich		X
		3) stosuje różne rodzaje dosiadu podczas jazdy konnej		X
		4) jeździ stępem, klusem i galopem		X

		5) pracuje z koniem na <i>cavaletti</i>		X
		6) skacze przez przeszkody o wysokości do 70 cm		X
		7) pokonuje przeszkody naturalne w terenie		X
		8) posiada umiejętności jazdy konnej co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę jeździecką Polskiego Związku Jeździeckiego		X
		9) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas jazdy konnej		X
7) wykonuje figury podczas jazdy na ujeżdżalni (ek)	12	1) porusza się na ujeżdżalni, wykonując figury jeździeckie		X
		2) zmienia kierunek jazdy w różnych chodach		X
		3) wykonuje przejścia od niższego do wyższego chodu konia i odwrotnie podczas jazdy wierzchowej		X
		4) rusza i zatrzymuje konia		X
8) powozi końmi (ek)	40	1) zaprzęga konie w pojedynkę lub parę		X
		2) powozi zaprzęgiem konnym z zachowaniem bezpieczeństwa ludzi i koni		X
		3) wymienia zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych		X
		4) stosuje zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych		X
		5) opisuje zasady bezpieczeństwa i właściwego obciążenia koni pracą		X

		6) posiada umiejętności powożenia co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę w powożeniu Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)		X
9) konserwuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	8	1) objaśnia potrzebę konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego	X	X
		2) wykonuje konserwację sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego		X
		3) rozpoznaje uszkodzenia sprzętu		X
		4) usuwa uszkodzenia sprzętu mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni		X
10) przygotowuje dokumentację potrzebną do transportu koni (ek)	10	1) opisuje przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni	X	X
		2) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni	X	X
		3) gromadzi dokumentację potrzebną do transportu koni	X	X
11) dobiera typy pojazdów do transportu koni (ek)	10	1) wymienia typy pojazdów do transportu koni	X	X
		2) rozpoznaje typy pojazdów do transportu koni	X	X
		3) opisuje wyposażenie pojazdu do transportu koni	X	X
		4) charakteryzuje zasady transportu koni	X	X
12) wykonuje czynności związane z transportem koni (ek)	10	1) wymienia etapy przygotowania konia do transportu	X	X
		2) opisuje zasady zabezpieczenia koni podczas transportu	X	X
		3) przygotowuje konia do transportu		X

		4) wykonuje czynności związane z załadunkiem koni		X
		5) stosuje czynności związane z opieką nad końmi w czasie transportu		X
		6) wykonuje czynności związane z rozładunkiem koni		X
13) charakteryzuje dyscypliny jeździeckie (ek)	45	1) wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące sportu jeździeckiego	X	
		2) opisuje zasady i strój obowiązujące w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich zgodnie z przepisami Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)	X	
		3) rozpoznaje dyscypliny jeździeckie	X	
		4) wymienia różnice między dyscyplinami jeździeckimi	X	
		5) wymienia zasady kodeksu postępowania z koniem	X	
		6) rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych	X	
ROL.07.7. Kompetencje personalne i społeczne				
2) planuje wykonanie zadania		2) planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji		X
		3) realizuje zadania w wyznaczonym czasie		X
		4) dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań		X
3) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany		1) reaguje elastycznie na nieprzewidziane sytuacje		X
		2) ocenia różne opcje działania		X
		3) wyjaśnia znaczenie zmiany		X

4) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem		1) stosuje pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem		X
5) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe		3) wyznacza sobie cele rozwojowe		X
7) stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów		1) opisuje techniki twórczego rozwiązywania problemu		X
		2) stosuje techniki twórczego rozwiązywania problemu		X
		3) przedstawia alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele		X
8) współpracuje w zespole		1) dzieli się zadaniami		X
		2) angażuje się w realizację przypisanych zadań		X
		3) uwzględnia opinie innych		X
		4) organizuje pracę zespołową		X
ROL.07.8. Organizacja pracy małych zespołów				
1) planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań		1) stosuje zasady współdziałania w zespole		X
		2) planuje działania zespołu		X
		3) określa czas realizacji zadania		X
		4) monitoruje pracę zespołu		X
2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań		1) rozpoznaje, jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu		X
		2) przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań		X

3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań		1) przestrzega praw innych osób w zespole		X
		2) analizuje proces rozwoju grupy		X
		3) kieruje pracą zespołu z uwzględnieniem indywidualności jednostki i grupy		X
4) monitoruje jakość wykonania przydzielonych zadań		1) wykorzystuje doświadczenia grupowe do rozwiązania problemu		X
		2) stosuje wybrane metody i techniki pracy grupowej		X
		3) monitoruje stopień realizacji zadań w zespole		X
		4) wyjaśnia podstawowe bariery w osiągnięciu pożądanego efektywności pracy zespołu		X

Tabela 2. Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określoną w podstawie programowej	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Kryteria weryfikacji	Okres realizacji w cyklu nauczania
A	B	C	D	E	F

ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni	1) charakteryzuje zasady jazdy na ujeżdżalni i w terenie (ek)	10	Użytkowanie i transport koni	1) wymienia zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni i w terenie	Okres trwania kursu
			Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne	2) rozpoznaje sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni	
	2) dobiera ubiór jeździecki (ek)	11		1) wymienia elementy stroju jeździeckiego	
				2) uzasadnia stosowanie elementów ubioru jeźdźcy	
	3) charakteryzuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	20		1) nazywa sprzęt jeździecki i zaprzęgowy oraz jego elementy	
				2) nazywa elementy pojazdu zaprzęgowego	
				3) różnicuje budowę sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego	
				4) opisuje style zaprzęgowe	
				5) rozpoznaje rodzaje pojazdów zaprzęgowych	
	4) przygotowuje konia do jazdy wierzchem i w zaprzęgu (ek)	20	Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne	1) wykonuje czynności wstępne przed użytkowaniem konia	
				2) dobiera sprzęt jeździecki używany do pracy wierzchowej i zaprzęgowej	
				3) zakłada rząd jeździecki wraz z elementami pomocniczymi na konia	
				4) zakłada uprzęż szorową lub chomętową na konia	

				5) reguluje sprzęt używany w pracy wierzchowej i zaprzęgowej	
	5) stosuje terminologię z zakresu teorii jazdy konnej i powożenia (ew)	12	Użytkowanie i transport koni	1) wymienia rodzaje dosiadu	
				2) charakteryzuje rodzaje dosiadu	
				3) wymienia pomoce jeździeckie stosowane podczas jazdy wierzchem	
				4) opisuje elementy skali szkoleniowej	
				5) rozpoznaje style zaprzęgowe	
				6) wymienia sposoby trzymania lejcy	
				7) charakteryzuje pomoce używane w pracy zaprzęgowej	
				8) opisuje pozycję powożącego na koźle	
	6) jeździ konno na ujeżdżalni i w terenie (ek)	25	Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne	1) dosiada konia	
				2) używa pomocy jeździeckich	
				3) stosuje różne rodzaje dosiadu podczas jazdy konnej	
				4) jeździ stępem, klusem i galopem	

				5) pracuje z koniem na <i>cavaletti</i>	
				6) skacze przez przeszkody o wysokości do 70 cm	
				7) pokonuje przeszkody naturalne w terenie	
				8) posiada umiejętności jazdy konnej co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę jeździecką Polskiego Związku Jeździeckiego	
				9) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas jazdy konnej	
	7) wykonuje figury podczas jazdy na ujeżdżalni (ek)	5	Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne	1) porusza się na ujeżdżalni, wykonując figury jeździeckie	
				2) zmienia kierunek jazdy w różnych chodach	
				3) wykonuje przejścia od niższego do wyższego chodu konia i odwrotnie podczas jazdy wierzchowej	
				4) rusza i zatrzymuje konia	
	8) powozi końmi (ek)	46	Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne	1) zaprzęga konie w pojedynkę lub parę	
				2) powozi zaprzęgiem konnym z zachowaniem bezpieczeństwa ludzi i koni	
				3) wymienia zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych	
				4) stosuje zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych	

				5) opisuje zasady bezpieczeństwa i właściwego obciążenia koni pracą	
				6) posiada umiejętności powożenia co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę w powożeniu Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)	
9) konserwuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	8	Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne	1) objaśnia potrzebę konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego		
			2) wykonuje konserwację sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego		
			3) rozpoznaje uszkodzenia sprzętu		
			4) usuwa uszkodzenia sprzętu mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni		
10) przygotowuje dokumentację potrzebną do transportu koni (ek)	10	Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne	1) opisuje przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni		
		Użytkowanie i transport koni	2) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni		
			3) gromadzi dokumentację potrzebną do transportu koni		
11) dobiera typy pojazdów do transportu koni (ek)	10	Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne	1) wymienia typy pojazdów do transportu koni		
		Użytkowanie i transport koni	2) rozpoznaje typy pojazdów do transportu koni		
			3) opisuje wyposażenie pojazdu do transportu koni		

				4) charakteryzuje zasady transportu koni	
	12) wykonuje czynności związane z transportem koni (ek)	10	Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne Użytkowanie i transport koni	1) wymienia etapy przygotowania konia do transportu	
				2) opisuje zasady zabezpieczenia koni podczas transportu	
				3) przygotowuje konia do transportu	
				4) wykonuje czynności związane z załadunkiem koni	
				5) stosuje czynności związane z opieką nad końmi w czasie transportu	
				6) wykonuje czynności związane z rozładunkiem koni	
	13) charakteryzuje dyscypliny jeździeckie (ek)	45	Użytkowanie i transport koni	1) wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące sportu jeździeckiego	
				2) opisuje zasady i strój obowiązujące w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich zgodnie z przepisami Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)	
				3) rozpoznaje dyscypliny jeździeckie	
				4) wymienia różnice między dyscyplinami jeździeckimi	
				5) wymienia zasady kodeksu postępowania z koniem	

				6) rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych	
ROL.07.7. Kompetencje personalne i społeczne	2) planuje wykonanie zadania		Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne	2) planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji	Okres trwania kursu
				3) realizuje zadania w wyznaczonym czasie	
				4) dokonuje analizy i oceny odejmowanych działań	
	3) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany			1) reaguje elastycznie na nieprzewidziane sytuacje	
				2) ocenia różne opcje działania	
				3) wyjaśnia znaczenie zmiany	
	4) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem			1) stosuje pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem	
	5) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe			3) wyznacza sobie cele rozwojowe	
	7) stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów			1) opisuje techniki twórczego rozwiązywania problemu	
				2) stosuje techniki twórczego rozwiązywania problemu	
				3) przedstawia alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele	
	8) współpracuje w zespole			1) dzieli się zadaniami	

				2) angażuje się w realizację przypisanych zadań	
				3) uwzględnia opinie innych	
				4) organizuje pracę zespołową	
ROL.07.8. Organizacja pracy małych zespołów	1) planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań		Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne	1) stosuje zasady współdziałania w zespole	Okres trwania kursu
				2) planuje działania zespołu	
				3) określa czas realizacji zadania	
				4) monitoruje pracę zespołu	
	2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań			1) rozpoznaje, jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu	
				2) przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań	
				1) przestrzega praw innych osób w zespole	
	3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań			2) analizuje proces rozwoju grupy	
				3) kieruje pracą zespołu z uwzględnieniem indywidualności jednostki i grupy	
				1) wykorzystuje doświadczenia grupowe do rozwiązywania problemu	
	4) monitoruje jakość wykonania przydzielonych zadań			2) stosuje wybrane metody i techniki pracy grupowej	
				3) monitoruje stopień realizacji zadań w zespole	

				4) wyjaśnia podstawowe bariery w osiągnięciu pożądanej efektywności pracy zespołu	
--	--	--	--	---	--

2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe

Tabela 3. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne lub bez podziału (np. w przypadku kształcenia modułowego)

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Użytkowanie i transport koni	90		1) charakteryzuje zasady jazdy na ujeżdżalni i w terenie (ek)	1) wymienia zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni i w terenie
			2) dobiera ubiór jeździecki (ek)	2) rozpoznaje sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni
			3) charakteryzuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	1) wymienia elementy stroju jeździeckiego
				2) uzasadnia stosowanie elementów ubioru jeźdźcy
				1) nazywa sprzęt jeździecki i zaprzęgowy oraz jego elementy
				2) nazywa elementy pojazdu zaprzęgowego

				3) różnicuje budowę sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego
				4) opisuje style zaprzęgowe
				5) rozpoznaje rodzaje pojazdów zaprzęgowych
			5) stosuje terminologię z zakresu teorii jazdy konnej i powożenia (ew)	1) wymienia rodzaje dosiada
				2) charakteryzuje rodzaje dosiada
				3) wymienia pomoce jeździeckie stosowane podczas jazdy wierzchem
				4) opisuje elementy skali szkoleniowej
				5) rozpoznaje style zaprzęgowe
				6) wymienia sposoby trzymania lejcy
				7) charakteryzuje pomoce używane w pracy zaprzęgowej
				8) opisuje pozycję powożącego na koźle
			10) przygotowuje dokumentację potrzebną do transportu koni (ek)	1) opisuje przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni
				2) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni
				3) gromadzi dokumentację potrzebną do transportu koni
			11) dobiera typy pojazdów do transportu koni	1) wymienia typy pojazdów do transportu koni
				2) rozpoznaje typy pojazdów do transportu koni

			(ew)	3) opisuje wyposażenie pojazdu do transportu koni
				4) charakteryzuje zasady transportu koni
			12) wykonuje czynności związane z transportem koni	1) wymienia etapy przygotowania konia do transportu
			(ek)	2) opisuje zasady zabezpieczenia koni podczas transportu
			13) charakteryzuje dyscypliny jeździeckie	1) wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące sportu jeździeckiego
			(ek)	2) opisuje zasady i strój obowiązujące w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich zgodnie z przepisami Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)
				3) rozpoznaje dyscypliny jeździeckie
				4) wymienia różnice między dyscyplinami jeździeckimi
				5) wymienia zasady kodeksu postępowania z koniem
				6) rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych
Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne		120	1) charakteryzuje zasady jazdy na ujeżdżalni i w terenie	1) wymienia zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni i w terenie
			(ek)	2) rozpoznaje sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni
			2) dobiera ubiór jeździecki	1) wymienia elementy stroju jeździeckiego
			(ek)	2) uzasadnia stosowanie elementów ubioru jeźdźcy
				1) nazywa sprzęt jeździecki i zaprzęgowy oraz jego elementy

			3) charakteryzuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	2) nazywa elementy pojazdu zaprzęgowego
				3) różnicuje budowę sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego
				4) opisuje style zaprzęgowe
				5) rozpoznaje rodzaje pojazdów zaprzęgowych
			4) przygotowuje konia do jazdy wierzchem i w zaprzęgu (ek)	1) wykonuje czynności wstępne przed użytkowaniem konia
				2) dobiera sprzęt jeździecki używany do pracy wierzchowej i zaprzęgowej
				3) zakłada rząd jeździecki wraz z elementami pomocniczymi na konia
				4) zakłada uprzęż szorową lub chomętową na konia
				5) reguluje sprzęt używany w pracy wierzchowej i zaprzęgowej
			6) jeździ konno na ujeżdżalni i w terenie (ek)	1) dosiada konia
				2) używa pomocy jeździeckich
				3) stosuje różne rodzaje dosiadu podczas jazdy konnej
				4) jeździ stępem, klusem i galopem
				5) pracuje z koniem na <i>cavaletti</i>
				6) skacze przez przeszkody o wysokości do 70 cm
				7) pokonuje przeszkody naturalne w terenie

				8) posiada umiejętności jazdy konnej co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę jeździecką Polskiego Związku Jeździeckiego
				9) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas jazdy konnej
			7) wykonuje figury podczas jazdy na ujeżdżalni (ek)	1) porusza się na ujeżdżalni, wykonując figury jeździeckie
				2) zmienia kierunek jazdy w różnych chodach
				3) wykonuje przejścia od niższego do wyższego chodu konia i odwrotnie podczas jazdy wierzchowej
				4) rusza i zatrzymuje konia
			8) powozi końmi (ek)	1) zaprzęga konie w pojedynkę lub parę
				2) powozi zaprzęgiem konnym z zachowaniem bezpieczeństwa ludzi i koni
				3) wymienia zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych
				4) stosuje zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych
				5) opisuje zasady bezpieczeństwa i właściwego obciążenia koni pracą
				6) posiada umiejętności powożenia co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę w powożeniu Polskiego Związku Jeździeckiego

				(PZJ)
		9) konserwuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	1) objaśnia potrzebę konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego 2) wykonuje konserwację sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego 3) rozpoznaje uszkodzenia sprzętu 4) usuwa uszkodzenia sprzętu mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni	
		10) przygotowuje dokumentację potrzebną do transportu koni (ek)	1) opisuje przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni 2) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni 3) gromadzi dokumentację potrzebną do transportu koni	
		11) dobiera typy pojazdów do transportu koni (ek)	1) wymienia typy pojazdów do transportu koni 2) rozpoznaje typy pojazdów do transportu koni 3) opisuje wyposażenie pojazdu do transportu koni 4) charakteryzuje zasady transportu koni	
		12) wykonuje czynności związane z transportem koni (ek)	1) wymienia etapy przygotowania konia do transportu 2) opisuje zasady zabezpieczenia koni podczas transportu 3) przygotowuje konia do transportu 4) wykonuje czynności związane z załadunkiem koni	

				5) stosuje czynności związane z opieką nad końmi w czasie transportu
				6) wykonuje czynności związane z rozładunkiem koni
			13) charakteryzuje dyscypliny jeździeckie (ek)	1) wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące sportu jeździeckiego
				2) opisuje zasady i strój obowiązujące w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich zgodnie z przepisami Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)
				3) rozpoznaje dyscypliny jeździeckie
				4) wymienia różnice między dyscyplinami jeździeckimi
				5) wymienia zasady kodeksu postępowania z koniem
				6) rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych
			2) planuje wykonanie zadania	2) planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji
				3) realizuje zadania w wyznaczonym czasie
				4) dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań
			3) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany	1) reaguje elastycznie na nieprzewidziane sytuacje
				2) ocenia różne opcje działania
				3) wyjaśnia znaczenie zmiany
			4) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem	1) stosuje pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem

			5) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	3) wyznacza sobie cele rozwojowe
			7) stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów	1) opisuje techniki twórczego rozwiązywania problemu
				2) stosuje techniki twórczego rozwiązywania problemu
				3) przedstawia alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele
			8) współpracuje w zespole	1) dzieli się zadaniami
				2) angażuje się w realizację przypisanych zadań
				3) uwzględnia opinie innych
				4) organizuje pracę zespołową
			1) planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	1) stosuje zasady współdziałania w zespole
				2) planuje działania zespołu
				3) określa czas realizacji zadania
				4) monitoruje pracę zespołu
			2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań	1) rozpoznaje, jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu
				2) przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań
			3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań	1) przestrzega praw innych osób w zespole
				2) analizuje proces rozwoju grupy
				3) kieruje pracą zespołu z uwzględnieniem

			indywidualności jednostki i grupy
		4) monitoruje jakość wykonania przydzielonych zadań	1) wykorzystuje doświadczenia grupowe do rozwiązania problemu
			2) stosuje wybrane metody i techniki pracy grupowej
			3) monitoruje stopień realizacji zadań w zespole
			4) wyjaśnia podstawowe bariery w osiągnięciu pożądanej efektywności pracy zespołu

2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

Tabela 4. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

Przedmioty	Liczba godzin	Uwagi o realizacji
Użytkowanie i transport koni	90	Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być realizowane po spełnieniu określonych wymagań w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może być w formie zdalnej.
Użytkowanie i transport koni – zajęcia praktyczne	120	Zajęcia praktyczne nie mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.
Łączna liczba godzin	210	

Planowany termin egzaminu: po zakończeniu kursu.

3. Cele kształcenia KUZ

Absolwent kursu umiejętności zawodowych ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- dobierania ubioru i sprzętu jeździeckiego,
- powożenia i jazdy konnej,
- konserwowania i naprawy sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego,
- wykonywania czynności związanych z transportem koni,
- przygotowania dokumentacji związanej z transportem koni,
- rozróżniania i charakteryzowania dyscyplin jeździeckich.

4. Programy poszczególnych zajęć

4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Użytkowanie i transport koni (T) 90 godz.

4.1.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- poznanie zasad jazdy na ujeżdżalni i w terenie,
- nabycie umiejętności doboru ubioru jeździeckiego,
- poznanie terminologii z zakresu jazdy konnej i powożenia,
- zdobycie wiedzy dotyczącej dokumentacji potrzebnej do transportu koni,
- zdobycie wiedzy dotyczącej typów pojazdów do transportu koni,
- poszerzenie wiedzy dotyczącej dyscyplin jeździeckich.

4.1.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to: (uczestnik potrafi)

- stosować terminologię z zakresu jazdy wierzchem i w zaprzęgu,
- dobierać ubiór jeździecki,
- różnicować budowę sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego,
- rozpoznać rodzaje pojazdów zaprzęgowych,
- opisać style zaprzęgów,
- wymienić i scharakteryzować rodzaje dosiada,
- wymienić pomoce używane podczas jazdy wierzchem oraz w pracy zaprzęgowej,

- opisać elementy skali szkoleniowej,
- opisać przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni,
- organizować transport koni,
- wyszukać w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące sportu jeździeckiego,
- wymienić zasady kodeksu postępowania z koniem.

4.1.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Opis efektów kształcenia (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)
1. Zasady poruszania się na ujeżdżalni i w terenie	6	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni – wymienić zasady bezpiecznego poruszania się w terenie – rozpoznać sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni
2. Jazda wierzchem	6	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić rodzaje dosiadu – scharakteryzować rodzaje dosiadu – wymienić pomoce jeździeckie stosowane podczas jazdy wierzchem – stosować terminologię z zakresu teorii jazdy konnej – scharakteryzować sposób użycia pomocy jeździeckich w poszczególnych ćwiczeniach (ruszanie, zatrzymanie, zagalopowanie, jazda po łuku)
3. Powożenie	6	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznać style zaprzęgowe – opisać style zaprzęgowe (angielski, węgierski) – rozpoznać rodzaje pojazdów zaprzęgowych – wymienić sposoby trzymania lejcy

		<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzować pomoce używane w pracy zaprzęgowej - opisać pozycję powożącego na koźle - stosować terminologię z zakresu teorii powożenia - opisać style zaprzęgowe (krakowski, podlaski, bałagulski) - opisać zasady powożenia Systemem Achenbacha
1. Ujeżdżenie	5	<ul style="list-style-type: none"> - opisać zasady obowiązujące w dyscyplinie ujeżdżenia: rodzaje i klasy konkursów, stosowaną punktację, rozpoznać figury na czworoboku - opisać strój zawodnika obowiązujący w dyscyplinie ujeżdżenia - opisać dozwolone wyposażenie jeźdźcy i konia w dyscyplinie ujeżdżenia - wymienić różnice pomiędzy ujeżdżeniem a pozostałymi dyscyplinami jeździeckimi - wyszukać w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące dyscypliny ujeżdżenia - rozpoznać niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych
2. Skoki przez przeszkody	5	<ul style="list-style-type: none"> - opisać zasady obowiązujące w dyscyplinie skoków przez przeszkody: rodzaje i klasy konkursów, stosowaną punktację, rozpoznać przeszkody - opisać strój zawodnika w dyscyplinie skoków przez przeszkody - wymienić różnice pomiędzy skokami przez przeszkody a pozostałymi dyscyplinami jeździeckimi - rozpoznać niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych - wyszukać w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące dyscypliny skoków przez przeszkody
3. Wszechstronny Konkurs Konia Wierzchowego (WKKW)	5	<ul style="list-style-type: none"> - opisać zasady obowiązujące w dyscyplinie WKKW: rodzaje prób, klasy konkursów, stosowaną punktację, rozpoznać przeszkody terenowe - opisać strój zawodnika w dyscyplinie WKKW - wymienić różnice pomiędzy WKKW a pozostałymi dyscyplinami jeździeckimi - rozpoznać niezgodności z przepisami jeździeckimi w trakcie zawodów konnych - wyszukać w dostępnych źródłach przepisy określające rozgrywanie zawodów w dyscyplinie WKKW
4. Powożenie	5	<ul style="list-style-type: none"> - opisać zasady obowiązujące w powożeniu: rodzaje prób, rodzaje zaprzęgów, klasy konkursów, stosowaną punktację - opisać strój zawodnika w dyscyplinie powożenia - wymienić różnice pomiędzy powożeniem a pozostałymi dyscyplinami jeździeckimi - rozpoznać niezgodności z przepisami jeździeckimi w trakcie zawodów konnych

		<ul style="list-style-type: none"> wyszukać w dostępnych źródłach przepisy określające rozgrywanie zawodów w dyscyplinie powożenia
5. Sportowe rajdy konne	5	<ul style="list-style-type: none"> opisać zasady obowiązujące w sportowych rajdach konnych: klasy konkursów opisać strój zawodnika w sportowych rajdach konnych rozpoznać niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych wyszukać w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące sportowych rajdów konnych wymienić elementy oceny w bramce weterynaryjnej
6. Woltyżerka	5	<ul style="list-style-type: none"> opisać zasady obowiązujące w woltyżerce: rodzaje konkursów, figury w programie obowiązkowym opisać strój zawodnika w woltyżerce rozpoznać niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych wyszukać w dostępnych źródłach przepisy określające rozgrywanie zawodów w woltyżerce
7. Reining	5	<ul style="list-style-type: none"> opisać zasady obowiązujące w reiningu: rozpoznać figury opisać strój zawodnika w reiningu opisać sprzęt jeździecki stosowany w reiningu wymienić rasy koni startujące w reiningu rozpoznać niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych wyszukać w dostępnych źródłach przepisy określające rozgrywanie zawodów w reiningu
8. Wyścigi konne	5	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzaje gonitw płaskich i przeszkodowych opisać zasady obowiązujące w wyścigach, rodzaje gonitw, handicap opisać strój zawodnika podczas wyścigów konnych wymienić zasady rozgrywania wyścigów kłusaków wyszukać w dostępnych źródłach przepisy określające rozgrywanie wyścigów konnych rozpoznać niezgodności z przepisami występujące podczas wyścigów konnych
9. Pozostałe konkurencje jeździeckie	5	<ul style="list-style-type: none"> wymienić główne zasady rozgrywania pozostałych konkurencji jeździeckich (tradycyjne powożenie, łucznictwo konne, polo, horse-ball, polo, turnieje rycerskie, zrywka drewna, konkurencje western i rodeo) rozróżnić pozostałe konkurencje jeździeckie (tradycyjne powożenie, łucznictwo konne, polo, horse-ball, polo, turnieje rycerskie, zrywka drewna, konkurencje western i rodeo) opisać zasady rozgrywania pozostałych konkurencji jeździeckich (tradycyjne powożenie, łucznictwo konne, polo, horse-ball, polo, turnieje rycerskie, zrywka drewna, konkurencje western i rodeo)

		<ul style="list-style-type: none"> – wyszukać w dostępnych źródłach przepisy określające rozgrywanie zawodów konnych – rozpoznać niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych
1. Ubiór jeździecki	6	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić elementy stroju jeździeckiego – uzasadnić stosowanie elementów ubioru jeźdźcy – dobrać ubiór jeźdźcy do dyscypliny jeździeckiej
2. Sprzęt jeździecki i zaprzęgowy	6	<ul style="list-style-type: none"> – nazwać sprzęt jeździecki i zaprzęgowy oraz jego elementy – nazwać elementy pojazdu zaprzęgowego – objaśnić potrzebę konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego – rozróżnić budowę sprzętu jeździeckiego – rozróżnić budowę sprzętu zaprzęgowego
1. Pojazdy do transportu koni	5	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić typy pojazdów do transportu koni – rozpoznać typy pojazdów do transportu koni – opisać wyposażenie pojazdu do transportu koni – dobrać odpowiedni typ pojazdu do planowanego transportu koni
2. Sposoby transportu	5	<ul style="list-style-type: none"> – opisać zasady zabezpieczenia koni podczas transportu – wymienić etapy przygotowania konia do transportu – charakteryzować zasady transportu koni
3. Przepisy związane z transportem koni	5	<ul style="list-style-type: none"> – opisać przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni – wymienić przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni – gromadzić dokumentację potrzebną do transportu koni – wypełnić i sprawdzić prawidłowość wypełnienia dokumentów niezbędnych podczas transportu koni – stosować przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni

4.1.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Warunkiem osiągnięcia założonych efektów kształcenia w zakresie przedmiotu Użytkowanie i transport koni jest opracowanie odpowiednich dla danego zawodu procedur, a w tym:

- zaplanowanie lekcji (wskazanie celów szczegółowych jakie powinny zostać osiągnięte),
- wykorzystanie różnorodnych metod nauczania (w szczególności aktywizujących uczestnika do pracy),
- dobór środków dydaktycznych do treści i celów nauczania,
- dobór formy pracy z uczestnikami – określenie ilości osób w grupie, określenie indywidualnych zajęć,
- systematyczne sprawdzanie wiedzy i umiejętności uczestnika poprzez sprawdziany w formie testu wielokrotnego wyboru oraz testów praktycznych i innych form sprawdzania wiedzy i umiejętności w zależności od metody nauczania,
- przeprowadzenie ewaluacji doboru treści nauczania do założonych celów, metod pracy, środków dydaktycznych, sposobów oceniania i informacji zwrotnej dla uczestnika.

Propozycje metod nauczania

Wiedza z przedmiotu Użytkowanie i transport koni jest budowana w oparciu o dotychczasowe wiadomości uzyskane przez każdego uczestnika na drodze nieformalnej. Kompetencje uczestnika w tym zakresie mogą być zróżnicowane, dlatego należy przeprowadzić na początku zajęć dydaktycznych test diagnozujący. Analiza wyników testu pozwoli nauczycielowi precyzyjnie zaplanować proces kształcenia.

Zaleca się stosowanie zróżnicowanych metod kształcenia, aby urozmaicić zajęcia, oddziaływać zarówno na zmysł słuchu, jak i wzroku, zaangażować uczestnika w proces kształcenia. Dla przedmiotu Szkolenie i transport koni, który jest przedmiotem teoretycznym, zaleca się stosowanie metod podających i aktywizujących:

- wykład informacyjny,
- pokaz z objaśnieniem,
- wykład problemowy,
- dyskusja dydaktyczna,
- burza mózgów,
- metoda tekstu przewodniego,

- metoda projektów.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być realizowane po spełnieniu określonych wymagań w formie kształcenia na odległość, przy wykorzystaniu np. platform e-learningowych, aplikacji i komunikatorów internetowych. Zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w pracowni szkolenia i użytkowania koni wyposażonej w komputer przenośny z oprogramowaniem biurowym z dostępem do Internetu, drukarkę laserową ze skanerem i kopiarką A4, projektor multimedialny, ekran projekcyjny, sprzęt i akcesoria jeździeckie (różnego rodzaju siodła, uprząże, kielzna, lonże, wodze pomocnicze, ochraniacze, baty), podstawowy ubiór jeździecki, zestaw do pielęgnacji koni, model parkuru z ruchomymi przeszkodami, model czworoboku z oznaczeniami literowymi, modele przeszkód parkurowych, filmy dydaktyczne o tematyce związanej z jeździectwem, katalogi wystaw, propozycje zawodów konnych, propozycje imprez jeździeckich, druki zgłoszenia konia na imprezę jeździecką, oferty i umowy kupna-sprzedaży konia, przepisy w dyscyplinach jeździeckich PZJ, filmy z zawodów konnych, przepisy ruchu drogowego, katalogi pojazdów do transportu koni, ćwiczenia oraz karty pracy dla uczestników.

Dodatkowo szkoła powinna umożliwić uczestnikom możliwość uczestniczenia w zawodach jeździeckich (jako zawodnik, obsługa parkuru lub czworoboku oraz pomoc w charakterze sekretarza sędziego).

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych. Ważną kwestią jest indywidualizacja pracy uczestnika, aby dostosować się do możliwości i potrzeb uczestnika w zakresie metod, środków oraz form kształcenia zawodowego. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb uczestnika,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać uczestnika do korzystania z różnych źródeł informacji,
- motywować uczestnika do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczestnika

Sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych powinno mieć charakter ciągły. Na każdych zajęciach uczestnik powinien otrzymać informację zwrotną, czy osiągnął założone przez nauczyciela cele lekcji. Aby było to możliwe wskazane jest przygotowanie na każde zajęcie kryteriów oceny osiągnięcia celów lekcji. Opracowanie tych kryteriów pozwoli na formułowanie informacji zwrotnej nie tylko przez nauczyciela, ale również przez innych uczestników (ocena koleżeńska) oraz umożliwi samoocenę uczestnika. Przyczynia się to do przejmowania przez uczestnika odpowiedzialności za własną naukę, a także wdraża do samokształcenia. Sumatywne sprawdzanie osiągnięć uczestnika, przeprowadzane najczęściej w formie pisemnej, któremu towarzyszy stopień szkolny powinno również zawierać informację zwrotną dla uczestnika na temat mocnych stron pracy i treści wymagających dalszej pracy, powtórzenia.

Sprawdziany osiągnięć edukacyjnych uczestnika mogą mieć formę:

- sprawdzianów z pytaniami otwartymi (np. krótkiej odpowiedzi, z luką, rozszerzonej odpowiedzi),
- testów z pytaniami zamkniętymi (np. prawda-falsz, wyboru wielokrotnego, z luką),
- testów mieszane,
- systemów e-learningowych umożliwiających analizę osiągnięć uczestnika,
- wypowiedzi ustnych,
- prac indywidualnych i zespołowych w formie referatów i opracowań wybranego zagadnienia,
- quizów i konkursów wiedzy indywidualnej lub zespołowej.

Sprawdzanie efektów kształcenia realizowanych za pomocą metod i technik kształcenia na odległość może odbywać się poprzez:

- sprawdziany zawierające pytania otwarte,
- testy zawierające pytania zamknięte,
- sprawdziany mieszane,
- odpowiedź ustną.

Teoretyczny charakter przedmiotu nie powinien ograniczać sprawdzania wiedzy do odtwarzania przyswojonych wiadomości. Należy zwracać uwagę na sprawdzanie stopnia zrozumienia nowego materiału poprzez stawianie przed uczestnikiem zadań polegających na interpretacji, ocenie, wyjaśnieniu nowych treści.

Metodą sprawdzenia kompetencji przedmiotowych uczestnika może być również ocena przygotowanych przez nich referatów oraz projektów edukacyjnych.

Proponuje się ewaluację przedmiotu Użytkowanie i transport koni według następujących kryteriów:

- 1) skuteczności osiągania efektów kształcenia określonych dla przedmiotu,
- 2) adekwatność wymagań programowych do potrzeb i możliwości uczestnika,
- 3) trafności doboru form i metod kształcenia do potrzeb i zainteresowań uczestnika,
- 4) zgodność warunków realizacji programu ze szkolną bazą dydaktyczną.

Ewaluacja powinna być prowadzona podczas całego okresu nauczania przedmiotu, a także po jego zakończeniu. Przeprowadzone badanie i monitorowanie procesu kształcenia powinno umożliwić ocenę stopnia osiągnięcia założonych celów kształcenia, głównie w zakresie podwyższenia kompetencji zawodowych uczestnika, ich motywacji do nauki, zmiany w zachowaniu i zaangażowaniu w wykonywaniu zajęć zawodowych, a także samych warunków i organizacji zajęć.

Kryterium skuteczności osiągania efektów kształcenia powinno odnosić się do kluczowych umiejętności kształtowanych w ramach przedmiotu Użytkowanie i transport koni:

1. Poznania zasad jazdy na ujeżdżalni i w terenie.
2. Nabycia umiejętności doboru ubioru jeździeckiego.
3. Poznania terminologii z zakresu jazdy konnej i powożenia.
4. Zdobycia wiedzy dotyczącej dokumentacji potrzebnej do transportu koni.
5. Zdobycia wiedzy dotyczącej typów pojazdów do transportu koni.
6. Poszerzenia wiedzy dotyczącej dyscyplin jeździeckich.

Proponuje się zastosowanie następujących narzędzi ewaluacji:

- 1) arkusz samooceny nauczyciela realizacji programu nauczania przedmiotu zawierający pytania:
 - czy została przeprowadzona diagnoza wiadomości i umiejętności uczestnika dotyczących zagadnień objętych programem nauczania przedmiotu,
 - czy plan dydaktyczny przedmiotu został skonstruowany w oparciu o wyniki testów diagnostycznych,
 - czy plan dydaktyczny został dostosowany do potrzeb i możliwości uczestnika,
 - czy zaplanowano rezultat końcowy (po zakończeniu każdego działu i po zakończeniu realizacji programu nauczania) oraz wskaźniki sprawdzenia poziomu jego osiągnięcia,
 - czy uczestnicy zostali zapoznani z wymaganiami w zakresie stosowanego systemu oceniania,
 - czy przy planowaniu zajęć treści, metody i formy kształcenia były dobierane do wyznaczonych celów zajęć i możliwości uczestnika,
 - czy był stosowany odpowiedni system wspierania i motywacji uczestnika,
 - czy uczestnicy byli zaangażowani podczas zajęć,

- czy na zajęciach panowała atmosfera przyjazna dla uczestnika,
 - czy zaplanowane ćwiczenia były częścią zadań zawodowych, które uczestnik będzie w przyszłości wykonywał;
- 2) ankiety dla uczestnika, w których ankietowani wyrażają swoją opinię o realizacji programu nauczania na zajęciach edukacyjnych odpowiadając na pytania dotyczące:
- znajomości zasad oceniania,
 - znajomości celu poszczególnych zajęć edukacyjnych,
 - przystępności sposobu wprowadzania nowych treści kształcenia,
 - adekwatności tempa zajęć do możliwości uczestnika,
 - otrzymywania informacji zwrotnej od nauczyciela na temat własnych osiągnięć edukacyjnych,
 - atrakcyjności stosowanych metod kształcenia,
 - możliwości uczenia się we współpracy,
 - możliwości planowania czynności i samodzielnego wykonania zadania,
 - ilości i jakości stosowanych środków dydaktycznych,
 - przydatności treści kształcenia przedmiotu na zajęciach praktycznych,
 - możliwości rozwijania swoich zainteresowań;
- 3) wyniki testów i sprawdzianów osiągnięć edukacyjnych uczestnika, produkty projektów edukacyjnych wykonanych przez uczestnika.

4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne (P) 120 godz.

4.2.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- przygotowanie koni do jazdy wierzchem i w zaprzęgu,
- poznanie zasad jazdy konno na ujeżdżalni i w terenie,

- nabycie umiejętności jazdy konnej i powożenia,
- nabycie umiejętności konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego,
- ukształtowanie umiejętności związanych z transportem koni.

4.2.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to: (uczestnik potrafi)

- przygotowywać konia do jazdy wierzchem i w zaprzęgu,
- jeździć konno na ujeżdżalni i w terenie,
- powozić końmi na placu i na drogach,
- wykonywać konserwację sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego,
- wykonywać czynności związane z transportem koni,
- przygotować dokumentację potrzebną do transportu koni,
- dobierać typy pojazdów do transportu koni.

4.2.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Opis efektów kształcenia (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)
1. Jazda na ujeżdżalni	25	– wymienić zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni

		<ul style="list-style-type: none"> – wykonać czynności wstępne przed jazdą konną – dobrać sprzęt jeździecki używany do pracy wierzchowej – regulować sprzęt używany w pracy wierzchowej – zakładać rząd jeździecki wraz z elementami pomocniczymi na konia – dosiadać konia – używać pomocy jeździeckich – stosować różne rodzaje dosiadu podczas jazdy konnej – jeździć stępem, klusem i galopem – pracować z koniem na <i>cavaletti</i> – skakać przez przeszkody o wysokości do 70 cm – poruszać się na ujeżdżalni, wykonując figury jeździeckie – zmienić kierunek jazdy w różnych chodach – wykonać przejścia od niższego do wyższego chodu konia i odwrotnie podczas jazdy wierzchowej – ruszać i zatrzymywać konia – wyznaczać sobie cele rozwojowe – uwzględniać opinie innych – rozpoznać sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas jazdy na ujeżdżalni – stosować zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni – posiadać umiejętności jazdy konnej co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę jeździecką Polskiego Związku Jeździeckiego – stosować pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem
2. Jazda w terenie	15	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić zasady bezpiecznego poruszania się w terenie – wykonać czynności wstępne przed jazdą konną – dobrać sprzęt jeździecki używany do pracy wierzchowej – regulować sprzęt używany w pracy wierzchowej – zakładać rząd jeździecki wraz z elementami pomocniczymi na konia – dosiadać konia – używać pomocy jeździeckich – stosować różne rodzaje dosiadu podczas jazdy konnej – jeździć stępem, klusem i galopem – pokonywać przeszkody naturalne w terenie

		<ul style="list-style-type: none"> – zmienić kierunek jazdy w różnych chodach – wykonać przejścia od niższego do wyższego chodu konia i odwrotnie podczas jazdy wierzchowej – ruszać i zatrzymywać konia – stosować zasady współdziałania w zespole – opisać ogólne zasady komunikacji interpersonalnej – rozpoznać sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas jazdy w terenie – stosować zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni i w terenie – monitorować pracę zespołu – planować działania zespołu – reagować elastycznie na nieprzewidziane sytuacje – oceniać różne opcje działania – reagować elastycznie na nieprzewidziane sytuacje – stosować pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem
1. Jazda na placu	25	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić zasady bezpiecznego poruszania się na placu – dobrać sprzęt jeździecki używany do pracy zaprzęgowej – założyć uprzęż szorową lub chomątową na konia – regulować sprzęt używany w pracy zaprzęgowej – powozić zaprzęgiem konnym z zachowaniem bezpieczeństwa ludzi i koni – stosować zasady współdziałania w zespole – uwzględniać opinie innych – rozpoznać, jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu – rozpoznać sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas jazdy na placu – stosować zasady bezpiecznego poruszania się na placu – posiadać umiejętności powożenia co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę w powożeniu Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) – monitorować pracę zespołu – planować działania zespołu – stosować wybrane metody i techniki pracy grupowej – organizować pracę zespołową – kierować pracą zespołu z uwzględnieniem indywidualności jednostki i grupy

		<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystywać doświadczenia grupowe do rozwiązania problemu
2. Jazda na drogach publicznych	15	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić zasady bezpiecznego poruszania się na drogach publicznych – założyć uprzęż szorową lub chomętową na konia – dobrać sprzęt jeździecki używany do pracy zaprzęgowej – regulować sprzęt używany w pracy zaprzęgowej – zaprzęgać konie w pojedynkę lub parę – wymienić zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych – stosować zasady współdziałania w zespole – rozpoznać sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas jazdy na drogach publicznych – stosować zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych – monitorować pracę zespołu – planować działania zespołu – planować działania zgodnie z możliwościami ich realizacji
1. Ubiór jeździecki	5	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić elementy stroju jeździeckiego – uzasadnić stosowanie elementów ubioru jeźdźcy – dobrać elementy ubioru do poszczególnych dyscyplin jeździeckich
2. Sprzęt jeździecki	7	<ul style="list-style-type: none"> – nazwać sprzęt jeździecki oraz jego elementy – różnicować budowę sprzętu jeździeckiego
3. Sprzęt zaprzęgowy	7	<ul style="list-style-type: none"> – nazwać sprzęt zaprzęgowy oraz jego elementy – nazwać elementy pojazdu zaprzęgowego – opisać style zaprzęgowe – rozpoznać rodzaje pojazdów zaprzęgowych – różnicować budowę sprzętu zaprzęgowego
4. Konserwacja sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego	6	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnić potrzebę konserwacji sprzętu jeździeckiego – objaśnić potrzebę konserwacji sprzętu zaprzęgowego – wykonać konserwację sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego – rozpoznać uszkodzenia sprzętu

		<ul style="list-style-type: none"> – angażować się w realizację przypisanych zadań – określać czas realizacji zadania – usuwać uszkodzenia sprzętu mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni
1. Pojazdy do transportu koni	5	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić typy pojazdów do transportu koni – rozpoznać typy pojazdów do transportu koni – opisać wyposażenie pojazdu do transportu koni – dobrać odpowiedni typ pojazdu do planowanego transportu koni
2. Zasady transportu koni	5	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić etapy przygotowania konia do transportu – opisać zasady zabezpieczenia koni podczas transportu – opisać techniki twórczego rozwiązywania problemu – dzielić się zadaniami – angażować się w realizację przypisanych zadań – realizować zadania w wyznaczonym czasie – reagować elastycznie na nieprzewidziane sytuacje – wyjaśnić znaczenie zmiany – rozpoznać, jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu – przestrzegać praw innych osób w zespole – wyjaśnić podstawowe bariery w osiągnięciu pożądanej efektywności pracy zespołu – charakteryzować zasady transportu koni – przygotować konia do transportu zgodnie z przyjętymi zasadami – stosować czynności związane z opieką nad końmi w czasie transportu – wykonywać czynności związane z załadunkiem koni – wykonywać czynności związane z rozładunkiem koni – stosować wybrane metody i techniki pracy grupowej – wykorzystywać doświadczenia grupowe do rozwiązania problemu – oceniać różne opcje działania – stosować techniki twórczego rozwiązywania problemu – przedstawić alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele – dokonywać analizy i oceny podejmowanych działań

		<ul style="list-style-type: none"> – stosować zasady współdziałania w zespole – monitorować pracę zespołu – przewidywać skutki niewłaściwego doboru osób do zadań – analizować proces rozwoju grupy – kierować pracą zespołu z uwzględnieniem indywidualności jednostki i grupy – wykorzystywać doświadczenia grupowe do rozwiązania problemu – stosować wybrane metody i techniki pracy grupowej – monitorować stopień realizacji zadań w zespole –
3. Przepisy prawa związane z transportem koni	5	<ul style="list-style-type: none"> – opisać przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni – wymienić przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni – gromadzić dokumentację potrzebną do transportu koni – sprawdzić prawidłowość wypełnienia dokumentów niezbędnych podczas transportu koni – stosować przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni

4.2.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Warunkiem osiągnięcia założonych efektów kształcenia w zakresie przedmiotu Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne jest opracowanie odpowiednich dla danego zawodu procedur, a w tym:

- zaplanowanie lekcji (wskazanie celów szczegółowych, jakie powinny zostać osiągnięte),
- wykorzystanie różnorodnych metod nauczania (w szczególności aktywizujących uczestnika do pracy),
- dobór środków dydaktycznych do treści i celów nauczania,
- dobór formy pracy z uczestnikami – określenie ilości osób w grupie, określenie indywidualnych zajęć,
- systematyczne sprawdzanie wiedzy i umiejętności uczestnika poprzez sprawdziany w formie testu wielokrotnego wyboru oraz testów praktycznych i innych form sprawdzania wiedzy i umiejętności w zależności od metody nauczania,
- przeprowadzenie ewaluacji doboru treści nauczania do założonych celów, metod pracy, środków dydaktycznych, sposobów oceniania i informacji zwrotnej dla uczestnika.

Propozycje metod nauczania

Dla przedmiotu Użytkowanie i transport koni- zajęcia praktyczne, który jest przedmiotem o charakterze praktycznym, oprócz metod podających (np. wykład, instruktaż) oraz eksponujących (pokaz, film), na pierwszy plan wybijają się metody praktyczne oraz problemowe, szczególnie ćwiczenia praktyczne z udziałem koni. Na uwagę zasługuje także cały wachlarz metod praktycznych, charakterystycznych dla kształcenia zawodowego. Należą do nich:

- pokaz z instruktażem,
- ćwiczenia praktyczne,
- metoda projektów,
- metoda przewodniego tekstu.

W zakresie kształcenia zawodowego bardzo dobrze sprawdza się również nauczanie problemowe ze szczególnym uwzględnieniem metod aktywizujących:

- metoda przypadków,
- metoda sytuacyjna.

Zajęcia praktyczne nie mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w:

- pracowni szkolenia i użytkowanie koni wyposażonej w stanowisko komputerowe dla nauczyciela podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu, z urządzeniem wielofunkcyjnym, projektorem multimedialnym, sprzęt i akcesoria jeździeckie (różnego rodzaju siodła, uprząże, kielzna, wodze pomocnicze, ochraniacze, baty), podstawowy ubiór jeździecki, różne rodzaje podków (użytkowe, specjalne i ortopedyczne), zestaw narzędzi do rozcyszczania kopyt (cęgi, noże kopytowe i wałkowe, młotek, tarnik, strug), zestaw do pielęgnacji koni, termometr weterynaryjny, stetoskop, model konia, model stajni, model parkuru z ruchomymi przeszkodami, modele przeszkód parkurowych, ryciny lub zdjęcia obrazujące zachowanie i stan zdrowia koni, ryciny lub zdjęcia obrazujące kondycję, rasę oraz typ użytkowy koni, ryciny lub zdjęcia obrazujące wady budowy i ruchu koni, albumy ras koni, podstawowe narzędzia rymarskie, apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy, przepisy i regulaminy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska obowiązujące w rolnictwie, karty pracy dla uczestników;

- ośrodka jeździeckim / stajni / gospodarstwie rolnym posiadającym konie przygotowane do pracy wierzchowej i zaprzęgowej, lonże, baty, wodze pomocnicze, bryczkę, uprzęż, halę/plac treningowy, czworobok z oznakowaniem literowym, przyczepę do przewozu koni.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych: indywidualnie lub w grupach, w zależności od tematu zajęć.

Istotną kwestią w kształceniu zawodowym praktycznym jest indywidualizacja pracy uczestnika idąca w kierunku jego potrzeb i możliwości. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb uczestnika,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać uczestnika do korzystania z różnych źródeł informacji,
- motywować uczestnika do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

Nauczyciel prowadzący zajęcia powinien także na bieżąco poszerzać swoją wiedzę, aby być na bieżąco z nowinkami technologicznymi w branży rolno- hodowlanej (np. nowe rozwiązania w zakresie sprzętu treningowego oraz akcesoriów jeździeckich).

Szkoła powinna zapewnić uczestnikom możliwość zapoznania z treściami poruszonymi w teorii podczas zajęć wyjazdowych, np. na zawody jeździeckie, wystawy koni, do gospodarstwa użytkującego konie w turystyce i rekreacji.

4.2.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczestnika

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych: indywidualnie oraz w dwuosobowych grupach. W trakcie realizacji przedmiotu Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni bardzo ważnym elementem procesu kształcenia jest informacja zwrotna, w której nauczyciel wskazuje, jakie czynności uczestnik wykonuje dobrze, a jakie należy skorygować. Wymaga to od nauczyciela wnikliwej obserwacji uczestnika w trakcie wykonywania ćwiczeń. Oprócz czynności manualnych związanych z wykonywaniem zadań zawodowych informacja zwrotna powinna dotyczyć również wiedzy zawodowej, umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji (norm, katalogów, przepisów prawa, Internetu), oraz kompetencji personalnych i społecznych, w tym umiejętności pracy w zespole. Praca w zespole jest okazją do wdrażania uczestnika do oceny koleżeńskiej oraz samooceny, przyczynia się to do rozwijania umiejętności samokształcenia. Wskazane jest, aby uczestnicy dokonywali samooceny własnej pracy i kolegów z zespołu według zaproponowanych przez nauczyciela arkuszy samooceny lub według kryteriów ustalonych przez samych uczestników.

Ocena sumująca powinna odbywać się na podstawie kryteriów ustalonych przez nauczyciela i przedstawionych uczestnikom na początku zajęć. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczestnika powinno dostarczyć informacji dotyczących zakresu i stopnia realizacji celów kształcenia każdego z działów programowych.

Kluczowe umiejętności podlegające sprawdzaniu osiągnięć edukacyjnych uczestnika w ramach przedmiotu Szkolenie i użytkowanie koni- zajęcia praktyczne dotyczą:

1. Poznania zasad jazdy konno na ujeżdżalni i w terenie.
2. Nabycia umiejętności jazdy konnej na ujeżdżalni i w terenie.
3. Nabycie umiejętności powożenia na placu i na drogach.
4. Nabycia umiejętności konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego.
5. Ukształtowania umiejętności związanych z transportem koni.

5. Ewaluacja programu KUZ

Przyjęto 5 stopniową skalę dla poziomów nasilenia każdej kompetencji, spójną z modelem braci Dreyfus:

Wskaźnik	Charakterystyka
Brak kompetencji (A) Nowicjusz	Brak pożądanych zachowań, popełnianie błędów, wyraźna nieumiejętność radzenia sobie z zadaniami wymagającymi danej kompetencji
Uczący się (B) Początkujący	Podejmowanie prób zachowania się w oczekiwany sposób, poradzenia sobie z zadaniami wymagającymi danych kompetencji, popełnianie błędów w przypadku samodzielnego wykonywania zadań i umiejętne ich wykonywanie w przypadku monitoringu/kontroli
Dobry (C) Kompetentny	Samodzielność, poprawne wykonywanie większości zadań wymagających danej kompetencji, problemy z nieco trudniejszymi zadaniami, błędy w przypadku nowych, niestandardowych sytuacji
Bardzo dobry (D) Zaawansowany	Sprawna, bezbłędna realizacja zadań wymagających danej kompetencji, radzenie sobie również z trudnymi zadaniami. Przejawianie pozytywnych zachowań opisujących daną kompetencję; w sposób płynny, radzi sobie z trudnymi zadaniami, również w niestandardowych sytuacjach
Wybitny (E) Ekspert	Sprawne wykonywanie nawet wyjątkowo trudnych zadań wymagających danej kompetencji, wskazywanie i tłumaczenie innym oczekiwanych zachowań. Wysoki poziom automatyzmu wykonywanych czynności. Przejawianie nowych zachowań z zakresu danej kompetencji, wyznaczanie w tym obszarze tendencji i trendów.

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia (A), (B), (C), (D), (E)	Metody/techniki badania	Termin badania
ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni			

1) charakteryzuje zasady jazdy na ujeżdżalni i w terenie	– wymienia zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni i w terenie	– ćwiczenia praktyczne z udziałem koni	Okres trwania kursu
2) dobiera ubiór jeździecki	– rozpoznaje sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni	– pokaz z instruktążem	
3) charakteryzuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy	– wymienia elementy stroju jeździeckiego	– pokaz z objaśnieniem	
4) przygotowuje konia do jazdy wierzchem i w zaprzęgu	– uzasadnia stosowanie elementów ubioru jeźdźcy	– ćwiczenia przedmiotowe	
6) jeździ konno na ujeżdżalni i w terenie	– nazywa sprzęt jeździecki i zaprzęgowy oraz jego elementy	– metoda projektów	
7) wykonuje figury podczas jazdy na ujeżdżalni	– nazywa elementy pojazdu zaprzęgowego	– metoda przewodniego tekstu	
8) powozi końmi	– różnicuje budowę sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego	– metoda przypadków	
9) konserwuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy	– opisuje style zaprzęgowe	– metoda sytuacyjna	
10) przygotowuje dokumentację potrzebną do transportu koni (ek)	– rozpoznaje rodzaje pojazdów zaprzęgowych		
11) dobiera typy pojazdów do transportu koni	– wykonuje czynności wstępne przed użytkowaniem konia		
12) wykonuje czynności związane z transportem koni	– dobiera sprzęt jeździecki używany do pracy wierzchowej i zaprzęgowej		
13) charakteryzuje dyscypliny jeździeckie	– zakłada rząd jeździecki wraz z elementami pomocniczymi na konia		
	– zakłada uprząż szorową lub chomętową na konia		

	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje pozycję powożącego na koźle – dosiada konia – używa pomocy jeździeckich – stosuje różne rodzaje dosiadu podczas jazdy konnej – jeździ stępem, klusem i galopem – pracuje z koniem na <i>cavaletti</i> – skacze przez przeszkody o wysokości do 70 cm – pokonuje przeszkody naturalne w terenie – posiada umiejętności jazdy konnej co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę jeździecką Polskiego Związku Jeździeckiego – stosuje zasady bezpieczeństwa podczas jazdy konnej – porusza się na ujeżdżalni, wykonując figury jeździeckie – zmienia kierunek jazdy w różnych chodach – wykonuje przejścia od niższego do wyższego chodu konia i odwrotnie podczas jazdy wierzchowej – rusza i zatrzymuje konia – zaprzęga konie w pojedynkę lub parę – powozi zaprzęgiem konnym z zachowaniem bezpieczeństwa ludzi i koni – wymienia zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych – stosuje zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych – opisuje zasady bezpieczeństwa i właściwego obciążenia koni pracą – posiada umiejętności powożenia co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę w powożeniu Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) 		
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia potrzebę konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego – wykonuje konserwację sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego – rozpoznaje uszkodzenia sprzętu – usuwa uszkodzenia sprzętu mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni – opisuje przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni – wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni – gromadzi dokumentację potrzebną do transportu koni – wymienia typy pojazdów do transportu koni – rozpoznaje typy pojazdów do transportu koni – opisuje wyposażenie pojazdu do transportu koni – charakteryzuje zasady transportu koni – wymienia etapy przygotowania konia do transportu – opisuje zasady zabezpieczenia koni podczas transportu – przygotowuje konia do transportu – wykonuje czynności związane z załadunkiem koni – stosuje czynności związane z opieką nad końmi w czasie transportu – wykonuje czynności związane z rozładunkiem koni – wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące sportu jeździeckiego – opisuje zasady i strój obowiązujące w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich zgodnie z przepisami Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) – rozpoznaje dyscypliny jeździeckie – wymienia różnice między dyscyplinami jeździeckimi 		
--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady kodeksu postępowania z koniem – rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych 		
--	---	--	--

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

1. Balkenhol K., Szkolenie ujeżdżeniowe według klasycznej szkoły jazdy, wyd. Galaktyka, 2007.
2. Blendinger W., Wstęp do psychologii konia, wyd. Zakład Treningowy Koni, Zbrostawice, 1984.
3. Bunjes J., Rasy koni, wyd. RM, Warszawa 2009.
4. Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S., Chów, hodowla i użytkowanie koni, wyd. SGGW, Warszawa 1991.
5. Chrzanowski Sz., Łojek A., Oleksiak S., Hodowla i użytkowanie koni, t. 1, wyd. SGGW, 2013.
6. Hawcroft T., Koń, rasy, pielęgnacja, wychowanie, tresura, wyd. Ania, Warszawa, 1996.
7. Hess Ch., Schlemm P., Jak lepiej jeździć konno- w czym tkwi problem?, wyd. Galaktyka, Łódź 2005.
8. Heuschmann G., W poszukiwaniu równowagi, wyd. Świadome Jeździectwo, Warszawa 2012.
9. Krzemień M.P., Górską Turystyką Jeździecką, wyd. Ostoja, Kraków 2002.
10. Łojek J., Łojek A., Hodowla i użytkowanie koni, t. 2, wyd. SGGW, 2013.
11. Miller R., Sekrety końskiego umysłu, wyd. Galaktyka, Łódź 2008.
12. Nowicka D., ABC powożenia, wyd. Salon Pegaz, 2000.
13. Paalman A., Jeździectwo- skoki przez przeszkody, wyd. Galaktyka, Łódź 1998.
14. Pruchniewicz W., Akademia jeździecka, wyd. Chaber PR, Warszawa 2003.
15. Pruchniewicz W., Zasady jazdy konnej cz. 1- Podstawowe wyszkolenie jeźdźcy i konia, wyd. PZJ, Warszawa 2003.
16. Pruchniewicz W., Zasady jazdy konnej cz. 2- Zaawansowane wyszkolenie jeźdźcy i konia, wyd. PZJ, Warszawa 2004.
17. Pruchniewicz W., Zasady jazdy konnej cz. 3- Lonżowanie, wyd. PZJ, Warszawa 2005.
18. Skorupski K., Psychologia treningu koni, wyd. PWRiL, Warszawa 2006.
19. Roberts M., Czego uczą nas konie, wyd. Media Rodzina, 2002.
20. Sly D., Praktyczny podręcznik jazdy konnej, wyd. RTW, Warszawa, 1999.
21. Whitaker J., Whitelaw I., Koń- kompendium wiedzy, wyd. Multico, Warszawa, 2007.
22. Zwoliński J., Hodowla koni, wyd. PWRiL, Warszawa 1981.

23. Czasopisma branżowe: „Hodowca i Jeździec”, „Konie i Rumaki”, „Koński Targ”, „Świat Koni”.

24. PZJ, Przepisy jeździeckie.

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

- komputer przenośny z oprogramowaniem biurowym z dostępem do Internetu,
- drukarka laserowa ze skanerem i kopiarką A4,
- projektor multimedialny, ekran projekcyjny,
- sprzęt i akcesoria jeździeckie (różnego rodzaju siodła, kielzna, wodze pomocnicze, ochraniacze, baty),
- bryczka, uprząże,
- przyczepa do transportu koni,
- podstawowy ubiór jeździecki,
- hala / plac treningowy,
- czworobok z oznakowaniem literowym,
- zestaw do pielęgnacji koni,
- model konia,
- model parkuru z ruchomymi przeszkodami,
- modele przeszkód parkurowych,
- konie przygotowane do pracy wierzchowej i zaprzęgowej,
- apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy,
- przepisy i regulaminy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska obowiązujące w rolnictwie,
- gospodarstwo wyposażone w stajnie, siodlarnie, szorownie, paszarnie, wozownie, krytą ujeżdżalnię, plac treningowy, okólnik do lonżowania koni, wybiegi dla koni, pastwiska lub gospodarstwo indywidualne specjalizujące się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni,
- Szkoła dodatkowo zapewnia uczestnikom możliwość uczestniczenia w zawodach jeździeckich (jako zawodnik, obsługa parkuru lub czworoboku oraz pomoc w charakterze sekretarza sędziego).

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

- 1) Podstawą zaliczenia poszczególnych zajęć edukacyjnych teoretycznych (zgodnie z programem kursu) jest uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu pisemnego.

Czas trwania egzaminu teoretycznego powinien być proporcjonalny do ilości godzin przeznaczonych na zajęcia edukacyjne (zgodnie z programem kursu) i wynosić od 45 do 90 min.

- 2) Podstawą zaliczenia zajęć edukacyjnych praktycznych (zgodnie z programem kursu) jest uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu z zajęć praktycznych.

Czas trwania egzaminu praktycznego powinien być proporcjonalny do ilości godzin przeznaczonych na zajęcia edukacyjne (zgodnie z programem kursu) i wynosić od 45 do 90 min.

- 3) Podstawą zaliczenia praktyki zawodowej jest przedstawienie następujących dokumentów:

- umowy o praktyczną naukę zawodu,
- zaświadczenia pracodawcy potwierdzającego odbycie praktyki zawodowej, zawierające oceną pozytywną.

Uczestnik, który spełni powyższe warunki otrzyma zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 1. Tabela weryfikacji programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (T/N)
1.	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2.	Efekty kształcenia	T
3.	Kryteria weryfikacji	T
4.	Warunki realizacji kształcenia niezbędne do realizacji ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni	T
5.	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni	T

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych
ROL.07.4. Szkolenie i transport koni

Tabela 2. Tabela weryfikacji programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
1) charakteryzuje zasady jazdy na ujeżdżalni i w terenie (ek)	1) wymienia zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni i w terenie 2) rozpoznaje sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni	<ul style="list-style-type: none"> – Zasady poruszania się na ujeżdżalni i w terenie – Jazda na ujeżdżalni – Jazda w terenie – Jazda na placu – Jazda na drogach publicznych
2) dobiera ubiór jeździecki (ek)	1) wymienia elementy stroju jeździeckiego 2) uzasadnia stosowanie elementów ubioru jeźdźcy	<ul style="list-style-type: none"> – Ubiór jeździecki – Ubiór jeździecki
3) charakteryzuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	1) nazywa sprzęt jeździecki i zaprzęgowy oraz jego elementy 2) nazywa elementy pojazdu zaprzęgowego 3) różnicuje budowę sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego 4) opisuje style zaprzęgowe 5) rozpoznaje rodzaje pojazdów zaprzęgowych	<ul style="list-style-type: none"> – Sprzęt jeździecki i zaprzęgowy – Sprzęt jeździecki – Sprzęt zaprzęgowy
4) przygotowuje konia do jazdy wierzchem i w zaprzęgu	1) wykonuje czynności wstępne przed użytkowaniem konia	<ul style="list-style-type: none"> – Jazda na ujeżdżalni – Jazda w terenie

(ek)	2) dobiera sprzęt jeździecki używany do pracy wierzchowej i zaprzęgowej	– Powożenie
	3) zakłada rząd jeździecki wraz z elementami pomocniczymi na konia	
	4) zakłada uprzęż szorową lub chomętową na konia	
	5) reguluje sprzęt używany w pracy wierzchowej i zaprzęgowej	
5) stosuje terminologię z zakresu teorii jazdy konnej i powożenia (ew)	1) wymienia rodzaje dosiadu	– Jazda wierzchem – Powożenie – Wdrażanie koni do pracy
	2) charakteryzuje rodzaje dosiadu	
	3) wymienia pomoce jeździeckie stosowane podczas jazdy wierzchem	
	4) opisuje elementy skali szkoleniowej	
	5) rozpoznaje style zaprzęgowe	
	6) wymienia sposoby trzymania lejcy	
	7) charakteryzuje pomoce używane w pracy zaprzęgowej	
	8) opisuje pozycję powożącego na koźle	
6) jeździ konno na ujeżdżalni i w terenie (ek)	1) dosiada konia	– Jazda na ujeżdżalni – Jazda w terenie
	2) używa pomocy jeździeckich	
	3) stosuje różne rodzaje dosiadu podczas jazdy konnej	
	4) jeździ stępem, klusem i galopem	
	5) pracuje z koniem na <i>cavaletti</i>	

	6) skacze przez przeszkody o wysokości do 70 cm	
	7) pokonuje przeszkody naturalne w terenie	
	8) posiada umiejętności jazdy konnej co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę jeździecką Polskiego Związku Jeździeckiego	
	9) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas jazdy konnej	
7) wykonuje figury podczas jazdy na ujeżdżalni (ek)	1) porusza się na ujeżdżalni, wykonując figury jeździeckie	<ul style="list-style-type: none"> – Jazda na ujeżdżalni – Jazda w terenie
	2) zmienia kierunek jazdy w różnych chodach	
	3) wykonuje przejścia od niższego do wyższego chodu konia i odwrotnie podczas jazdy wierzchowej	
	4) rusza i zatrzymuje konia	
8) powozi końmi (ek)	1) zaprzęga konie w pojedynkę lub parę	<ul style="list-style-type: none"> – Jazda na placu – Jazda na drogach publicznych
	2) powozi zaprzęgiem konnym z zachowaniem bezpieczeństwa ludzi i koni	
	3) wymienia zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych	
	4) stosuje zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych	
	5) opisuje zasady bezpieczeństwa i właściwego obciążenia koni pracą	

	6) posiada umiejętności powożenia co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę w powożeniu Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)	
9) konserwuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ew)	1) objaśnia potrzebę konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego 2) wykonuje konserwację sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego 3) rozpoznaje uszkodzenia sprzętu 4) usuwa uszkodzenia sprzętu mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni	– Konserwacja sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego
10) przygotowuje dokumentację potrzebną do transportu koni (ek)	1) opisuje przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni 2) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni 3) gromadzi dokumentację potrzebną do transportu koni	– Przepisy związane z transportem koni – Przepisy prawa związane z transportem koni
11) dobiera typy pojazdów do transportu koni (ew)	1) wymienia typy pojazdów do transportu koni 2) rozpoznaje typy pojazdów do transportu koni 3) opisuje wyposażenie pojazdu do transportu koni 4) charakteryzuje zasady transportu koni	– Pojazdy do transportu koni – Pojazdy do transportu koni
12) wykonuje czynności związane z transportem koni (ek)	1) wymienia etapy przygotowania konia do transportu 2) opisuje zasady zabezpieczenia koni podczas transportu 3) przygotowuje konia do transportu	– Sposoby transportu koni – Zasady transportu koni

	4) wykonuje czynności związane z załadunkiem koni	
	5) stosuje czynności związane z opieką nad końmi w czasie transportu	
	6) wykonuje czynności związane z rozładunkiem koni	
13) charakteryzuje dyscypliny jeździeckie (ek)	1) wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące sportu jeździeckiego	<ul style="list-style-type: none"> – Ujeżdżenie – Skoki przez przeszkody – Wszechstronny Konkurs Konia Wierzchowego (WKKW) – Powożenie – Sportowe rajdy konne – Woltyżerka – Reining – Wyścigi konne – Pozostałe konkurencje jeździeckie
	2) opisuje zasady i strój obowiązujące w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich zgodnie z przepisami Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)	
	3) rozpoznaje dyscypliny jeździeckie	
	4) wymienia różnice między dyscyplinami jeździeckimi	
	5) wymienia zasady kodeksu postępowania z koniem	
	6) rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych	